

Perheterapia

2/10

26. Vuosikerta

- Vastatunteet sijaishuollossa
- Syytös ja vastasyytös pariterapiakeskustelussa – asiakkuusmäärittelyjä ja yhteistyön rakentamista
- Mies joka ei halua tulla luokitelluksi
Jarl Wahlströmin haastattelu

Sisältö

Päätoimittajalta.....	3
Perheterapiayhdistyksen puheenjohtajalta.....	4

Artikkelit

Terja Söderlund:

Vastatunteet sijaisuollossa.....	6
----------------------------------	---

Jarl Wahlström:

Syytös ja vastasyytös pariterapia- keskustelussa – asiakkuusmäärittelyjä ja yhteistyön rakentamista.....	14
--	----

Esseitä perheterapiasta

Hyvä elämä, lasten sota ja päästäkää isät siviiliin.....	24
---	----

Haastattelu

Mies joka ei halua tulla luokitelluksi Jarl Wahlströmin haastattelu.....	28
---	----

Perheterapiayhdistys

Perheterapiayhdistyksen tiedetoimittajan kynästä: Uusia näköaloja tutkimusten valossa.....	36
--	----

Ajankohtaiset tapahtumat ja uutiset

Onko dialogisuus mahdollista manualisoiduissa terapioissa?.....	44
Innovaatiopalkinto jaettiin kahdelle työryhmälle.....	49
Yhteystiedot	55

Suomen Mielenterveysseura Koulutuskeskus

Koulutuksia ja ilmoituksia.....	56
Kirjoittajaohjeet.....	62

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA Eila Okkonen
PÄÄTOIMITTAJA Jarl Wahlström
TOIMITUSSIHTEERI/TAITTO Heljä Meuronen

TOIMITUSNEUVOSTO

Jukka Aaltonen
Sinikka Björn
Heikki Helinko
Tapio Ikonen
Annikki Kaikkonen
Katriina Kuusi
Eila Okkonen
Tero Pulkkinen
Florence Schmitt, puh. joht.
Jan-Christer Wahlbeck, varapuh. joht.
Jarl Wahlström

TOIMITUS JA ARKISTO

Ratamestarinkatu 9
00520 Helsinki

TILAUKSET, OSOITTEENMUUTOKSET JA LASKUTUS

Mervi Venäläinen
puh. (09) 4150 3650
faksi (09) 3487 3715
sähköposti
mervi.venalainen@mielenterveysseura.fi

Ilmestyy neljänä numerona vuonna 2010
Vuosikerta 28 euroa
Kestotilaus 26 euroa
irtonumero 7 euroa
(sis. alv. 22 %)

Julkaisija

Suomen Mielenterveysseura
Koulutuskeskus

Kustantaja

SMS-Tuotanto Oy
26. vuosikerta, ISSN 0782-7210

Kirjapaino

AO-PAINO, Mikkeli

Ulkoasu

Mainostoimisto Visuviestintä Oy
Taina Ståhl

Mitä todella tapahtuu?

Psykoterapeutit, yhtä lailla kuin psykoterapian tutkijat, ovat ymmärrettävästi kiinnostuneita tietämään, mikä vaikutus terapialla on heidän asiakkaisiinsa. Tällaisen tiedon saamiseksi toteutetaan eri tavoin vaikuttavuus- ja tuloksellisuustutkimusta. Tutkimusta tehdään joko satunnaistettuina ja kontrolloituina kliinisinä kokeina, luonnollisina ei-satunnaistettuina hoitokokeina tai hoitojen edistymistä toistomittauksin arvioivina seuraututkimuksina. Tuloksellisuuden indikaattoreina käytetään terapiassa olevien henkilöiden oiretasoa, hyvinvointia ja toimintakykyä koskevia itsearviointeja tai asiantuntijoiden arviointeja.

Tällä tavalla toteutetut tutkimukset ovat toistuvasti näyttäneet, että erilaiset psykoterapiat tuottavat toivottua tulosta. Tiedämme myös, että tulokseen vaikuttavat käytettyä psykoterapiamenetelmää enemmän yhtäältä asiakkaan ja toisaalta terapeutin ominaisuudet ja myös heidän välisensä yhteistyösuhde. Vähitellen saamme myös lisätietoa siitä, mikä on terapiaistuntojen määrän ja edellä mainittujen seikkojen yhteisvaikutus tulokseen. Tämän kasaantuvan tiedon lisääntyvän käytön tulisi johtaa eri psykoterapiamenetelmien yhä suunnitelmallisempaan hyödyntämiseen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä.

Kaikki siis hyvin? Jos on uskomista tanskalaiseen psykologiaan, perheterapeuttiin ja sosiaalitieteilijään Ole Dreieriin, niin ei sittenkään. Dreierin vuonna 2008 julkaisema kirja *Psychotherapy in Everyday Life* (Cambridge University Press) asettaa kyseenalaiseksi tavanomaisen psykoterapiatutkimuksen tavan käsitteellistää tutkimuskohteensa. Hänen mielestään on harhaanjohtavaa kysyä psykoterapian vaikutuksen perään. Sen sijaan pitäisi kysyä, miten asiakkaat käyttävät terapiaa omassa elämässään.

Dreierin kirja on yhden perheterapiatapauksen tutkimus. Tapauksessa sinänsä ei ole mitään kovin erityistä. Kirjan tekevät merkittäväksi tutkimustapa ja

teoreettinen kehys. Perheterapian, johon on sisältynyt perheenjäsenten käynnejä eri yhdistelmissä, kaikki istunnot on nauhoitettu ja lisäksi perheenjäsenet on haastateltu terapiaprosessin aikana. Näin on saatu kuva siitä, miten eri perheenjäsenet käyttävät kokemuksiaan istunnoista arkielämänsä eri tilanteissa.

Dreierin kirja on valitettavasti raskaslukuinen. Tämä johtuu hänen teoreettisen käsiteapparaattinsa monimutkaisuudesta. Yksinkertaistaen hän tarkastelee henkilöiden elämäntilanteita sosiaalisina käytäntöinä. Ihmiset osallistuvat eri tilanteissa ja eri paikoissa erilaisiin toimintoihin yhdessä muiden ihmisten kanssa. Niinpä heillä on myös tilanteen ja ajankohdan mukaan erilaisia näkökulmia siihen, mitä tapahtuu. Tästä seuraa muun muassa, että sama perheterapiaistunto on eri perheenjäsenille erilaisia tilanteita ja eri istunnot voivat olla samalle perheenjäsenelle joko samanlaisia tai hyvin erilaisia.

Tässä tuskin on käytännön perheterapeuteille mitään uutta. Tavanomainen tutkimus kuitenkin houkuttelee meitä ajattelemaan terapiaa välineenä, jolla vaikutamme asiakkaisiimme. Osuvampaa olisi kuitenkin ajatella terapiaa ja meitä terapeutteja välineinä, joita asiakkaat käyttävät vaikuttaakseen omaan elämäänsä. Se on se, mitä todella tapahtuu.

Päätoimittajan tehtävänä on mahdollistaa eri kirjoittajien esilletulo lehdessä ja itse pysyä pääkirjoitusta lukuun ottamatta taustalla. Kun toimitusneuvostossa kuitenkin esitettiin ajatus päätoimittajan haastattelusta, en halunnut tästä kieltäytyä. Katsoin myös mahdolliseksi julkaista oman artikkelini lehdessä eräänlaisena haastattelun täydennyksenä. Tämän poikkeuksen jälkeen siirryn taas taustavoimaksi ja odotan mielenkiinnolla uusia käsikirjoituksia julkaitaviksi tulevissa Perheterapia-lehden numeroissa.

Jarl Wahlström, päätoimittaja
jarl.wahlstrom@psyka.jyu.fi

Perheterapia-lehti on perheterapiaa ja perhe- ja verkostokeskeistä työtä tekevien terveydenhuollon, sosiaalihuollon, opetus- ja kasvatusalan sekä sielunhoitotyön työntekijöiden ammattilehti. Lehti julkaisee artikkeleita käytännössä ja tutkimuksin koetelluista perheterapian ja muiden psykoterapian suuntausten eri työmuodoista ja terapiatyön kehittämisen kannalta kiinnostavista uusista teoreettisista pohdinnoista. Lehdessä julkaistaan myös kirjoituksia terapiatyöhön liittyvistä hankkeista. Lisäksi julkaistaan katsauksia, tapauselostuksia, kirjallisuusarviointoja, haastatteluja, kongressielosteita ja uutisia. Lehti on myös tietolähde organisaatioiden ja sosiaalisten systeemien käyttäytymisestä ja kehittämistä kiinnostuneille.

KÄSIKIRJOITUKSET

Artikkelit

Lehden artikkeliosastoon tarjotut käsikirjoitukset arvioidaan. Käsikirjoitusten tulee olla tiiviitä ja ilmaisultaan viimeistelyjä. Niiden suositeltava laajuus on 3 000–5 000 sanaa. Käsikirjoitukset toimitetaan sähköpostin liitetiedostoina päätoimittajalle osoitteella

jarl.wahlstrom@psyka.jyu.fi

Teksti kirjoitetaan 2-väliskeellä (28 riviä liuskalle) ja molempiin reunoihin jätetään 3 cm:n marginaalit. Vasen mar-

ginaali tasataan, oikea ei. Artikkelien mukaan liitetään noin 100–200 sanan pituinen tiivistelmä. Lisäksi kirjoittajan tulee erillisellä otsikkolehdellä ilmoittaa nimensä, oppiarvonsa, ammattinimikkeensä, työpaikkansa, työ- ja kotiosoitteensa, puhelinnumerosa ja sähköpostiosoitteensa.

Muut käsikirjoitukset

Hankkeita esittelevät käsikirjoitukset ja muut käsikirjoitukset toimitetaan lehden toimitukseen sähköpostin liitetiedostoina osoitteella

hannele.hannukainen@mielenterveysseura.fi

Tekstin muotoilu ja kirjoittajatiedot kuten yllä.

Aineisto tulee toimittaa seuraavan aikataulun mukaan: nro 1 – 12.2., nro 2 – 7.5., nro 3 – 27.8. ja nro 4 – 12.11. mennessä.

KUVIOT JA TAULUKOT

Jokainen kuvio ja taulukko numeroidaan ja otsikoidaan. Kuviot ja taulukot sijoitetaan kukin omalle paperilleen, johon merkitään myös kirjoittajan nimi ja kirjoituksen otsikko. Käytetyt lyhenteet tulee selvittää.

LÄHDEVIITTEET

Lähdeviitteiden merkitsemisessä noudatetaan American Psychological Associationin antamia ohjeita:

Käytetyt lähteet merkitään **tekstiin** ilmoittamalla tekijä ja lähteen vuosiluku suluisa, esim. (Gergen & Gergen 1991).

Suorat sitaattit kirjoitetaan **alkuperäiskielellä**, jolloin ilmoitetaan myös lähteen sivunumero, esim. (Haarakangas 1989, s. 25).

Lähdeluettelossa lähteet (esimerkkinä kirja, kappale toimitetussa teoksessa, aikakauslehtiartikkeli) ilmoitetaan **aakkosjärjestyksessä** seuraavasti:

Foerster, H. von (1981). *Observing Systems*. Seaside, CA: Intersystems Publications.

Gergen, K. J. & Gergen, M. M. (1991). *Toward Reflexive Methodologies*. Teoksessa Steiner, F. (toim.) *Research and Reflexivity*. London: Sage.

Haarakangas, K. (1989). Kriisiryhmä auttaa ihmisen hädässä. *Mielenterveys* 4, 24–28.

JULKAISUOIKEUDET

Lehden julkaisija Suomen Mielenterveysseuran Koulutuskeskus pidättää oikeuden julkaistuihin kirjoituksiin. Oikeuksien pidättäminen koskee tieteellisesti arvioituja artikkeleita. Kirjoitusten käyttölupia koskevissa asioissa pyydetään kääntymään vastaavan päätoimittajan puoleen.